

Yrjö Lauranto, Kaarlen yliopisto, Praha

Funktionaalinen kielioppi pedagogisesta näkökulmasta

Funktionaalista suomen kielen opetuksesta on käyty keskustelua Suomessa yli viiden vuosikymmenen ajan, 1980-luvun alkupuolelta asti. Käytännön opetustyöhön on vaikea päästä käsiksi suoraan, mutta sitä heijastelevat opetuksessa käytetyt oppikirjat. 1980- ja 1990-luvulla ilmestyi muutama funktionaalisesti suuntautunut oppikirja aikuisopetukseen ja myöhemmin 2000-luvulla myös perusopetuksen tarpeisiin. Voisi kuvitella, että myös myöhemmin ilmestyneiden oppikirjojen kielioppikäsitys olisi alkanut muovautua vahvemmin funktionaaliseen suuntaan, mutta niin ei ole käynyt. Tilanteesta tekee erityisen myös se, että suomen kielen tutkimuksessa funktionaaliset teoriat ja lähestymistavat ovat olleet valtavirtaa jo hyvin pitkään. Oppikirjojen tekijöiden voisi toisin sanoen olettaa saaneen jo koulutuksessaan funktionaalisen kieliopin perusteet.

Käsittelen esitelmässäni funktionaalista kielioppia nimenomaan pedagogisesta näkökulmasta, mutta vertaan opetuskieliopin funktionaalisuutta kieliopin tutkimuksen funktionaaliin lähtökohtiin. Tavoitteeni on selvittää sitä, miksi opetuksen kielioppi ja suomen kielen tutkimus ovat vielä peruslähtökohdittaan melko kaukana toisistaan.